

Wstęp	3
Rozdział I. Psychologia i socjologia na usługach wychowania	5
Uwagi wstępne	5
Od dorywczych obserwacji do systematycznych i empirycznych badań nad dziećmi	8
Uwagi o metodzie przeprowadzonych badań nad kłamstwem	12
Czego można się dowiedzieć z naszej ankiety? (tekst ankiety)	16
Rozdział II. Charakterystyka rozwoju moralnego dziecka	23
Z psychologii moralności	24
Moralność wieku dziecięcego	28
Moralność wieku wczesnoszkolnego	35
Charakterystyka moralności dziecięcej w wieku późnoszkolnym	40
Uwagi o wychowaniu moralnym	47
Rozdział III. Obowiązek prawdomówności w oczach dziecka	54
Kłamstwo we wczesnym dzieciństwie	54
Obowiązek prawdomówności w rozumieniu starszych dzieci	56
Różnice między chłopcami i dziewczętami	68
Różnice w poglądach na kłamstwo a środowisko	69
Rozdział IV. Jak dzieci oceniają kłamstwo?	71
Ocena kłamstwa z różnych motywów	71
Kogo najgorzej okłamać?	81
Uzasadnianie zakazu kłamstwa	87

Rozdział V. Kłamstwo w życiu dziecka	91
Jak dziecko uczy się kłamać?	93
„Nigdy nie kłamię”	99
Kłamstwa, jakie dzieci najczęściej popełniają . .	104
Kłamstwo w szkole	111
Kłamstwo dziecięce jako narzędzie przystosowania	118
Komu dzieci kłamią?	122
 Rozdział VI. Postawa moralna dziecka a kłamstwa .	126
Przyswajanie nowych motywów	126
Typy postaw moralnych	129
Postawa moralna dziecka a poglądy na kłamstwo	131
Niektóre uwarunkowania postawy moralnej dziecka	138
1) Typ środowiska a postawy moralne	139
2) Typ wychowania — typ sankcji stosowanych	
przez rodziców	140
Sylwetki rodziców i dzieci	142
 Rozdział VII. Różne metody wychowania a stosunek	
dziecka do kłamstwa	147
O różnych stylach wychowania	148
Kara i nagroda w wychowaniu	152
Jak są wychowywane dzieci w Polsce?	156
Metody wychowania a poglądy dzieci na dopu-	
szczalność kłamstwa	163
Wpływ różnych metod wychowawczych na kształ-	
towanie się oceny kłamstwa u dzieci	167
Kłamstwa, jakie popełniają dzieci wychowywane	
różnymi metodami	173
 Rozdział VIII. O wpływie środowiska na badane postawy	
moralne	179
Poglądy dzieci i poglądy rodziców	180
Środowisko regionalne a poglądy dzieci na kłamstwo	181
Różnice poglądów między dziećmi wiejskimi i miej-	
skimi	182
Poglądy moralne dzieci a ich pochodzenie społeczne	183
Różnice między chłopcami i dziewczętami . .	184
Pozycja dzieci w rodzinie a poglądy na kłamstwo	189

Rozdział IX. Kształcenie prawdomówności w wychowaniu	193
Zapobieganie kłamstwu u dzieci	195
Zwalczanie kłamstwa u dzieci	203
Rozwijanie oceny etycznej kłamstwa w wychowaniu	206
Uwagi końcowe	210
Bibliografia	214